

พฤติกรรมการท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ธีร์ ตรงจิตพิทักษ์ และ ประพัฒน์ ลักษณะพิสุทธิ์
คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ คนพิการทางการเคลื่อนไหวในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จากองค์กรคนพิการ 9 แห่ง จำนวน 400 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีกำหนดโควตา และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติด้วยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า คนพิการทางการเคลื่อนไหวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 46 - 55 ปี มีสถานภาพโสด มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาและไม่ได้เรียน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอิสระ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน อยู่ในช่วง 5,000 - 10,000 บาท สาเหตุความพิการเกิดจากอุบัติเหตุ และใช้เก้าอี้เข็นคนพิการช่วยในการเคลื่อนไหว คนพิการทางการเคลื่อนไหวส่วนใหญ่แสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งดึงดูดใจหรือแหล่งท่องเที่ยวจากเพื่อน/คนรู้จัก มีความชื่นชอบแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น น้ำตก ทะเล ภูเขา มักจะเล่าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่อำนวยความสะดวกเป็นอย่างดีสำหรับคนพิการให้แก่ผู้อื่นฟังเพื่อแนะนำให้ไปท่องเที่ยว ศึกษาเส้นทาง และวิธีการในการเดินทางอย่างดีก่อนออกจากบ้าน เดินทางท่องเที่ยวกับครอบครัว เดินทางท่องเที่ยวโดยใช้รถส่วนตัว และกลับมาทบทวนถึงปัญหาที่พบในด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเพื่อพิจารณาในการไปท่องเที่ยวครั้งต่อไป ใช้บริการที่พักประเภทโรงแรม/รีสอร์ท ปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการเลือกที่พัก คือ มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการทางการเคลื่อนไหว ไม่เลือกใช้บริการการท่องเที่ยวจากบริษัทนำเที่ยว ปัจจัยในการเลือกบริษัทนำเที่ยวที่สำคัญที่สุด คือ บริษัทนำเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับคนพิการ ชอบถ่ายภาพขณะไปท่องเที่ยว และเลือกกิจกรรมที่ทำให้ได้รับความรู้ ไม่ใช้บริการส่งไปรษณีย์และโทรศัพท์สาธารณะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว แต่ใช้บริการตู้เอทีเอ็มบริเวณแหล่งท่องเที่ยว

คำสำคัญ: พฤติกรรม การท่องเที่ยว คนพิการทางการเคลื่อนไหว

TOURISM BEHAVIORS OF PERSON WITH PHYSICAL DISABILITY IN BANGKOK METROPOLIS AND VICINITY

Thee Trongjitpituk and Prapat Laxanaphisuth
Faculty of Sports Science, Chulalongkorn University

Abstract

The purpose of this study was to study the tourism behaviors of person with physical disability in Bangkok Metropolis and vicinity. A group of 400 persons with physical disability in Bangkok Metropolis and vicinity were accidentally chosen as samples from 9 disabled people's organizations. The tool used in the study was a questionnaire. The data were analyzed by statistical computer program in terms of frequency and percentage. It was found that most persons with physical disability were male, aged between 46 - 55 years old, single and their, level of education was under high school and uneducated, with career in freelance, a monthly range of 5,000 - 10,000 baht. The majority had a physical disability caused by accident and used wheelchair. Concerning tourism behaviors, they would find travel information from friends and acquaintances. Their favorite attractions were natures, for example, waterfalls, seas and mountains. They often talked and recommended one another about the attractions with conveniences for the disabled. They usually searched for routes and how to travel well before leaving home. Most took a trip with their family using their own car. On their return, they would talk about the problems they faced concerning the access to the tourist sites and these would be considerations for their next trip. They usually chose to stay at hotels or resorts. The most important decision factor depended on the convenience provided for the disabled. Most persons with physical disability did not like traveling with travel agencies. If they were to take a package tour, they would choose the agencies which provided facility for them. They usually took a picture while traveling and chose the activities to gain some knowledge. They did not use postal service or public telephone in attractions, but they used ATM service in attractions.

Keywords: Behavior, Tourism, Person with physical disability

บทนำ

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีบทบาทและความสำคัญต่อประเทศเป็นอย่างมากในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากเป็นแหล่งที่มาของเงินตราต่างประเทศซึ่งมีส่วนช่วยในเรื่องของดุลการค้า และดุลการชำระเงินของประเทศ สามารถสร้างอาชีพและสร้างรายได้ให้แก่คนในท้องถิ่น มีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการผลิต และนำเอาทรัพยากรของประเทศ โดยเฉพาะของท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในอัตราที่สูง และการท่องเที่ยวจะเร่งให้เกิดการเพิ่มการลงทุนภายในประเทศ โดยเฉพาะการสร้างสาธารณูปโภค ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญในการรองรับด้านการท่องเที่ยว ดังนั้นจึงจำเป็นจะต้องมีการพัฒนา ปรับปรุงองค์ประกอบทางด้านการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวในอนาคต โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากต่างชาติ ยังรวมไปถึงนักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ถือว่าเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ที่สุด และยังคงครอบคลุมถึงบุคคลทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นบุคคลทั่วไป เด็ก ผู้สูงอายุ และคนพิการ โดยเฉพาะกลุ่มคนพิการ ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี เป็นกลุ่มบุคคลที่ได้รับความยากลำบากในการดำรงชีวิต สมควรที่จะได้รับโอกาสในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ความเป็นอิสระ และมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มารองรับให้เพียงพอกับความต้องการ อย่างเท่าเทียมกับคนทั่วไป

สำหรับจำนวนคนพิการในประเทศไทย จากข้อมูลของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ (National Office for Empowerment of Persons with Disabilities, 2014) ปัจจุบันมีจำนวนคนพิการที่มาลงทะเบียนรับบัตรประจำตัวคนพิการทั้งสิ้น 1,500,319 คน แยกออกเป็นสถิติของคนพิการทางการเคลื่อนไหวมีจำนวน 705,868 คน ซึ่งถือได้ว่ามีจำนวนมากที่สุด เมื่อเทียบกับประเภทของคนพิการอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม จำนวนคนพิการจะมากหรือน้อย ไม่น่าจะเป็นปัญหามากนัก หากทุกคนได้คิดและตระหนักถึงความเป็นคน ดังที่ กฤษณะ ละไล (Kritsana Lalai, 2013) ได้กล่าวว่า ความพิการและคนพิการในความเป็นจริงไม่มี ที่มียู่ เห็นอยู่ เป็นปัญหาอยู่ คือ สภาพแวดล้อมที่พิการ ดังนั้นต้องช่วยกัน แก้ปัญหาสภาพแวดล้อมที่พิการ ด้วยการออกแบบที่ไม่พิการ เป็นการออกแบบที่ให้คนทุกกลุ่ม ทุกวัย ทุกสภาพร่างกายเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างเสมอภาค เป็นธรรม ทั้งถึง และเท่าเทียม ซึ่งสอดคล้องกับสภาพการณ์การท่องเที่ยวในประเทศไทยกับคนพิการที่ปัจจุบันยังพบว่า มีปัญหาและอุปสรรคอยู่อย่างกว้างขวาง ในความเป็นจริงแล้วคนพิการหลายคนมีความสามารถเทียบเท่าคนทั่วไป เพียงแต่คนพิการต้องใช้ความพยายามมากกว่าคนทั่วไป และไม่ต้องทำให้ใคร ๆ มองด้วยสายตาที่เต็มไปด้วยความเมตตาสงสาร สิ่งที่คนพิการต้องการมากที่สุด คือ โอกาสในสังคมสามารถใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างปกติสุขเท่านั้น (Pattamaon Sengdaeng, 2009) ผลดีของการเดินทางท่องเที่ยวจะช่วยให้บุคคลได้รับความสุขสนุกสนาน พัฒนาสุขภาพจิต พัฒนาอารมณ์สุข ลดความเครียด ความวิตกกังวล ส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับกลุ่มสังคม และได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ (Sombat Karnjanakit, 2001) ดังที่ โสภณ ฉิมจินดา (Sophon Chimjinda, 2010) ได้กล่าวว่า ทุก ๆ ครั้งที่ผมได้เดินทาง ยิ่งทำให้รู้สึกถึงคุณค่าของการมีชีวิต เห็นความสวยงามของการที่ยังมีลมหายใจอยู่บนโลกใบนี้ รวมถึงมุมของการเอื้อเฟื้อแบ่งปันที่ยังคงหาได้ในทุกครั้ง ทุก ๆ ที่ตลอดสองข้างทางของการเดินทาง เพียงแค่ความพิการก็กลายเป็นเรื่องเล็กไปในทันที ถือเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีต่อความรู้สึกว่าตนเองนั้นก็ได้แตกต่างจากคนทั่วไป

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหว เนื่องจากพฤติกรรมย่อมบ่งบอกถึงลักษณะที่นักท่องเที่ยวได้แสดงออกมาในระหว่างการท่องเที่ยว อันจะเป็นข้อมูลที่สำคัญที่จะทำให้ผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคนพิการจะได้นำผลการวิจัยไปใช้ในการให้ความรู้ความเข้าใจในพฤติกรรมท่องเที่ยวบางประการที่อาจจะไม่ถูกต้อง

ตามหลักการการท่องเที่ยวที่ดี หากทางส่งเสริมให้คนพิการได้ตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยว และสามารถใช้บริการท่องเที่ยวพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการเอง รวมทั้งผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว จะได้นำไปพิจารณาวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาองค์ประกอบต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับพฤติกรรมของคนพิการทางการเคลื่อนไหว อันจะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถรองรับกลุ่มคนพิการและคนทุกกลุ่มได้อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ตัวแทนของคนพิการทางการเคลื่อนไหวในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 61,114 คน นำมาคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยสูตรการคำนวณของยามาเน่ (Yamane, 1973) เนื่องจากทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน (Finite Population) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีกำหนดโควตา (Quota sampling) แบ่งเป็น กลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานคร 200 คน จาก 4 แห่ง แห่งละ 50 คน ได้แก่ สมาคมคนพิการกรุงเทพมหานคร สมาคมคนพิการผู้รักสามัคคี ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร (ไทย - ญี่ปุ่น) และองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก และกลุ่มตัวอย่างในปริมณฑล 200 คน จากสมาคมคนพิการใน 5 จังหวัด สมาคมละ 40 คน ได้แก่ สมาคมคนพิการจังหวัดนนทบุรี สมาคมคนพิการจังหวัดปทุมธานี สมาคมคนพิการจังหวัดนครปฐม สมาคมคนพิการจังหวัดสมุทรสาคร และสมาคมคนพิการจังหวัดสมุทรปราการ ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Random Sampling) โดยทำการสุ่มจากคนพิการทางการเคลื่อนไหวซึ่งเป็นสมาชิก และได้มาร่วมกิจกรรมในสถานที่ที่กำหนดทั้ง 9 แห่ง ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยจะต้องเป็นผู้ที่สื่อสารได้อย่างเข้าใจ อ่านออกเขียนได้ และเคยไปท่องเที่ยวภายในประเทศไทย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สอบถามความยินยอมในการเข้าร่วมงานวิจัย จากกลุ่มตัวอย่างก่อนทำการตอบแบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี ได้แก่ แนวคิดด้านพฤติกรรมทฤษฎีความต้องการขั้นพื้นฐาน แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว องค์ประกอบการท่องเที่ยว 6A ของบูฮาลิส (Buhalis, 2000) แนวคิดเกี่ยวกับคนพิการทางการเคลื่อนไหว และรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถาม แล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความตรงและความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity) ผ่านการตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน โดยค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ได้ค่าเท่ากับ 0.88 แล้วจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.80 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ 1) ข้อมูลทั่วไปของคนพิการทางการเคลื่อนไหว 2) ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหว 3) พฤติกรรมการท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหว ประกอบด้วย ด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attractions) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ด้านแพ็คเกจท่องเที่ยว (Available packages) ด้านกิจกรรม (Activities) และ

ด้านการบริการเสริม (Ancillary services) และส่วนของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ณ องค์กรที่กำหนด ทั้ง 9 แห่ง ใช้เวลาเก็บข้อมูลในช่วงเดือน มกราคม – กุมภาพันธ์ พ.ศ.2557 เมื่อเก็บข้อมูลเสร็จจึงนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม ทำการลงรหัส และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของคนพิการทางการเคลื่อนไหว ข้อมูลเกี่ยวกับความพิการ และข้อมูลพฤติกรรมท่องเที่ยวมาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง
2. นำข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหว รวม 6 ด้าน ของบุคลากรมาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง
3. นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่เป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบความเรียงประกอบความถี่

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละลักษณะทางประชากรศาสตร์และข้อมูลของคนพิการทางการเคลื่อนไหว

ลักษณะทางประชากรศาสตร์		จำนวน n = 400	ร้อยละ
เพศ	ชาย	255	63.75
	หญิง	145	36.25
อายุ	18 – 25 ปี	21	5.25
	26 - 35 ปี	70	17.50
	36 - 45 ปี	108	27.00
	46 - 55 ปี	131	32.75
	56 ปีขึ้นไป	70	17.50
การศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	100	25.00
	มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	92	23.00
	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	24	6.00
	ปริญญาตรี	56	14.00
	สูงกว่าปริญญาตรี	6	1.50
	อื่นๆ (ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้นและไม่ได้เรียน)	122	30.50
อาชีพ	รับราชการ	39	9.75
	พนักงานบริษัทเอกชน	49	12.25
	ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	109	27.25

ตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละลักษณะทางประชากรศาสตร์และข้อมูลของคนพิการทางการเคลื่อนไหว (ต่อ)

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	จำนวน n = 400	ร้อยละ
อาชีพอิสระ	127	31.75
นิสิต/นักศึกษา	7	1.75
อื่นๆ	69	17.25
รายได้		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	107	26.75
5,000 - 10,000 บาท	111	27.75
10,001 - 15,000 บาท	74	18.50
15,001 - 20,000 บาท	54	13.50
มากกว่า 20,000 บาท	54	13.50

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า ข้อมูลทั่วไปของคนพิการทางการเคลื่อนไหวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 63.75 อายุ 46 - 55 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.75 มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น และไม่ได้เรียน คิดเป็นร้อยละ 30.50 มีอาชีพอิสระ คิดเป็นร้อยละ 31.75 มีรายได้ต่อเดือน 5,000 - 10,000 บาท

ตารางที่ 2 จำนวนและค่าร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับความพิการของคนพิการทางการเคลื่อนไหว

ข้อมูลเกี่ยวกับความพิการ	จำนวน n = 400	ร้อยละ
1.ลักษณะความพิการ (ตอบได้หลายข้อ)		
แขนขาตั้งแต่ระดับข้อมือขึ้นไปอย่างน้อย 1 ข้าง	30	7.00
ขาขาตั้งแต่ระดับข้อเท้าขึ้นไปอย่างน้อย 1 ข้าง	108	24.90
แขน อ่อนแรง	27	6.20
ขา อ่อนแรง	168	38.80
อัมพาตครึ่งซีก	16	3.70
อัมพาตท่อนล่าง	50	11.50
อื่นๆ	34	7.90
รวม	433	100.00
2.สาเหตุความพิการ		
ไม่ทราบสาเหตุ	33	8.25
จากโรคติดต่อ เช่น โปลิโอ	126	31.50
จากโรคไม่ติดต่อ เช่น เบาหวาน ข้ออักเสบ มะเร็ง	14	3.50
กรรมพันธุ์	9	2.25
อุบัติเหตุ	185	46.25
อื่นๆ	33	8.25
รวม	400	100.00

ตารางที่ 2 จำนวนและค่าร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับความพิการของคนพิการทางการเคลื่อนไหว (ต่อ)

ข้อมูลเกี่ยวกับความพิการ	จำนวน n = 400	ร้อยละ
3.อุปกรณ์ที่ช่วยในการเคลื่อนไหวของท่าน (ตอบได้หลายข้อ)		
ไม้ค้ำยัน	92	20.40
ไม้แขน	8	1.80
แขนเทียม	13	2.90
ขาเทียม	80	17.70
เก้าอี้เข็นคนพิการ (วีลแชร์)	143	31.60
วอล์คเกอร์	7	1.50
ไม่ใช้อุปกรณ์	96	21.20
อื่นๆ	13	2.90
รวม	452	100.00

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่า คนพิการทางการเคลื่อนไหวส่วนใหญ่มีลักษณะความพิการ คือ ขาอ่อนแรง คิดเป็นร้อยละ 38.80 มีสาเหตุความพิการจากอุบัติเหตุ คิดเป็นร้อยละ 46.25 และใช้เก้าอี้เข็นคนพิการ ช่วยในการเคลื่อนไหว คิดเป็นร้อยละ 31.60

ตารางที่ 3 จำนวนและค่าร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหว ด้านสิ่งดึงดูดใจและการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

ด้านสิ่งดึงดูดใจ	จำนวน n = 400	ร้อยละ
1. ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวที่ชื่นชอบมากที่สุด		
แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	200	50.00
แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมประเพณี	52	13.00
แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์	61	15.25
แหล่งท่องเที่ยวที่แสดงถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของ คนในท้องถิ่น	20	5.00
แหล่งท่องเที่ยวที่มีความแปลก เป็นเอกลักษณ์	4	1.00
แหล่งท่องเที่ยวที่จัดเทศกาล	30	7.50
แหล่งท่องเที่ยวเชิงกีฬา	28	7.00
อื่น ๆ	5	1.25
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	จำนวน n = 400	ร้อยละ
1. การศึกษาเส้นทางและวิธีการในการเดินทางเป็นอย่างดีก่อนออกจากบ้าน		
ศึกษา	345	86.25
ไม่ศึกษา	55	13.75
2. ยานพาหนะที่มักจะเลือกใช้ในการเดินทางท่องเที่ยว		
รถส่วนตัว	292	73.00

ตารางที่ 3 จำนวนและค่าร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหว
ด้านสิ่งดึงดูดใจและการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	จำนวน n = 400	ร้อยละ
รถโดยสารประจำทาง	69	17.25
รถไฟ	6	1.50
เรือ	1	0.25
เครื่องบิน	4	1.00
อื่น ๆ	28	7.00

จากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่า พฤติกรรมการท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวด้านสิ่งดึงดูดใจและการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ชื่นชอบแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 50.00 ศึกษาเส้นทางและวิธีการในการเดินทางอย่างดีก่อนออกจากบ้าน คิดเป็นร้อยละ 86.25 และเดินทางท่องเที่ยวโดยใช้รถส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 73.00

ตารางที่ 4 จำนวนและค่าร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหว
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านแพ็คเกจท่องเที่ยว

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวน n = 400	ร้อยละ
1. ประเภทของที่พักที่เลือกใช้บริการ		
โรงแรม/รีสอร์ท	252	63.00
บ้านพักของหน่วยงานราชการ	20	5.00
บ้านญาติ/บ้านเพื่อน	109	27.25
อื่นๆ	19	4.75
2. ปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการเลือกที่พัก		
ราคาถูก	93	23.25
อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด	124	31.00
ผู้ให้บริการที่มีความสนใจดูแลแก่คนพิการทางการเคลื่อนไหว	48	12.00
มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการทางการเคลื่อนไหว	135	33.75
3. การเลือกซื้อของที่ระลึกในแหล่งท่องเที่ยว		
เลือกซื้อ	326	81.50
ไม่เลือกซื้อ	74	18.50
ด้านแพ็คเกจท่องเที่ยว	จำนวน n = 400	ร้อยละ
1. การเลือกใช้บริการการท่องเที่ยวจากบริษัทนำเที่ยว		
ใช้บริการ	97	24.25
ไม่ใช้บริการ	303	75.75

ตารางที่ 4 จำนวนและค่าร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหว
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านแพ็คเกจท่องเที่ยว

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวน n = 400	ร้อยละ
2. ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้เลือกใช้บริการจากบริษัทนำเที่ยว		
บริษัทนำเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับคนพิการ	351	87.75
บริษัทนำเที่ยวที่มีการจัดโปรโมชั่น เช่น ลดราคา	29	7.25
อื่น ๆ	20	5.00

จากตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่า พฤติกรรมการท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านแพ็คเกจท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ใช้บริการที่แพ็คเกจ โรงแรม/รีสอร์ท คิดเป็นร้อยละ 63.00 มีปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการเลือกที่พัก คือ มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการทางการเคลื่อนไหว คิดเป็นร้อยละ 33.75 เลือกซื้อของที่ระลึกในแหล่งท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 81.50 ไม่เลือกใช้บริการการท่องเที่ยวจากบริษัทนำเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 75.75 และมีปัจจัยในการเลือกบริษัทนำเที่ยว คือ บริษัทนำเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับคนพิการ คิดเป็นร้อยละ 87.75

ตารางที่ 5 จำนวนและค่าร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหว
ด้านกิจกรรม และด้านการบริการเสริม

ด้านกิจกรรม	จำนวน n = 400	ร้อยละ
1. การศึกษาหาข้อมูลด้านกิจกรรมที่มีในแหล่งท่องเที่ยวมาก่อนล่วงหน้า		
ศึกษา	289	72.25
ไม่ศึกษา	111	27.75
2. การถ่ายภาพขณะไปท่องเที่ยว		
ถ่ายภาพ	331	82.75
ไม่ถ่ายภาพ	69	17.25
3. การเลือกประเภทที่จะเข้าร่วมกิจกรรมในการท่องเที่ยว		
กิจกรรมพิเศษที่จัดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว	50	12.50
กิจกรรมที่จะทำให้ท่านได้รับความรู้เพิ่มเติม	143	35.75
กิจกรรมที่ให้ความสนุกสนานเท่านั้น	102	25.50
กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เช่น ปลูกต้นไม้	91	22.75
อื่น ๆ	14	3.50
ด้านการบริการเสริม	จำนวน n = 400	ร้อยละ
1. การใช้บริการส่งไปรษณีย์ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว		
ใช้บริการ	121	30.25
ไม่ใช้บริการ	279	69.75
2. การใช้บริการโทรศัพท์สาธารณะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว		
ใช้บริการ	152	38.00
ไม่ใช้บริการ	248	62.00

**ตารางที่ 5 จำนวนและค่าร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหว
ด้านกิจกรรม และด้านการบริการเสริม (ต่อ)**

ด้านการบริการเสริม	จำนวน n = 400	ร้อยละ
3. การใช้บริการตู้เอทีเอ็มบริเวณแหล่งท่องเที่ยว		
ใช้บริการ	311	77.75
ไม่ใช้บริการ	89	22.25

จากตารางที่ 5 จะเห็นได้ว่า พฤติกรรมการท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวด้านกิจกรรม และด้านการบริการเสริมส่วนใหญ่ ศึกษาหาข้อมูลด้านกิจกรรมที่มีในแหล่งท่องเที่ยวมาก่อนล่วงหน้า คิดเป็น ร้อยละ 72.25 ถ่ายภาพขณะไปท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 82.75 เลือกกิจกรรมที่ทำให้ได้รับความรู้เพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 35.75 ไม่ใช้บริการส่งไปรษณีย์ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 69.75 ไม่ใช้บริการ โทรศัพท์สาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 62.00 และใช้บริการตู้เอทีเอ็มบริเวณแหล่งท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 77.75

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหว พบว่า คนพิการทางการเคลื่อนไหวส่วนใหญ่ชื่นชอบแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น น้ำตก ทะเล ภูเขา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษฎา เพ็ชรดี (Kritsada Phetdee, 2007) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยว โดยรถยนต์ส่วนตัวเพื่อการเดินทางภายในราชอาณาจักรไทย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่นิยมเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประเภทน้ำตก ทะเล และภูเขา อาจเป็นเพราะว่า แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีความสวยงามและมีหลายประเภท จึงทำให้คนพิการทางการเคลื่อนไหวส่วนใหญ่ มักจะไปท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับ ศรีญญา วรากุลวิทย์ (Saranya Warakulwit, 2008) ที่กล่าวว่า แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามเกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือธรรมชาติ สร้างสรรค์ ได้แก่ ภูเขา น้ำตก ถ้ำ บ่อน้ำร้อน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ อุทยานแห่งชาติ ทะเล และอ่างเก็บน้ำ เป็นต้น ตัวอย่างแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติของไทย เช่น ภูกระดึง น้ำตกเอราวัณ เกาะเสม็ด เป็นต้น และแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยมีอยู่มากมายทั่วประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับ ฉันทัช วรรณถนอม (Chantouch Wannathanom, 2009) ที่กล่าวว่า ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติอยู่ถึงร้อยละ 47 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่มากที่สุดเมื่อเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น ๆ

คนพิการทางการเคลื่อนไหวส่วนใหญ่ศึกษาเส้นทางและวิธีการในการเดินทางอย่างดีก่อนออกจากบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปัทมอร เสี่ยงแดง (Pattamaon Sengdaeng, 2009) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวในสังคมไทย พบว่า คนพิการทางการเคลื่อนไหวต้องมีการวางแผนที่ดีในการเดินทางท่องเที่ยว และมีลำดับขั้นตอนและวิธีการที่มากกว่าคนปกติทั่วไป โดยหาข้อมูลจากโทรศัพท์ หนังสือท่องเที่ยว และอินเทอร์เน็ต เพราะการวางแผนการท่องเที่ยวเป็นขั้นตอนสำคัญในการกำหนดสถานที่พัก ร้านอาหาร และสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อความสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยว อาจเป็นเพราะว่าการไปท่องเที่ยวต่างถิ่นที่ไม่ใช่บริเวณบ้านของตน ย่อมจะต้องมีการเตรียมการวางแผนก่อนล่วงหน้ายิ่งหากเป็นคนพิการทางการเคลื่อนไหวจำเป็นต้องมีการศึกษาเส้นทางและวิธีการที่จะไปท่องเที่ยวมากกว่าคนทั่วไป ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการศึกษาเส้นทางและวิธีการในการเดินทางอย่างดีก่อนออกจากบ้าน ถือว่าเป็นกระบวนการรับรู้ผ่านการเสาะแสวง

ข้อมูลด้วยตัวเองก่อนที่จะเดินทางไปท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการรับรู้ ซึ่งหมายถึงกระบวนการที่มนุษย์เลือกที่จะรับรู้ สรุปรูการรับรู้ ตีความหมายการรับรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่สัมผัส เพื่อที่จะสร้างภาพในสมองให้เป็นภาพที่มีความหมายและมีความกลมกลืน ผ่าน ประสาทสัมผัสทั้งห้า ซึ่งประกอบด้วย ตา หู จมูก ลิ้น และกายสัมผัส แต่ประสาทสัมผัสที่หก คือ ความคิด เมื่อนำไปผนวกกับการรับสัมผัสจะกลายเป็นการรับรู้ (Perception) (Seri Wongmontha, 1999) ทั้งนี้หากคนพิการทางการเคลื่อนไหวเดินทางด้วยรถส่วนตัวก็ควรที่จะศึกษาเส้นทางก่อนล่วงหน้า เพราะถ้าเป็นเส้นทางที่ไม่คุ้นเคย ก็ต้องดูว่าสภาพการจราจรนั้นเป็นอย่างไร มีทางลาดชันที่ต้องระมัดระวังหรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับอนุชา โมกขะเวส (Anucha Mokkhawes, 2014) กล่าวว่า สถิติอุบัติเหตุทางถนนมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น โดยปัจจัยหนึ่งที่เป็นสาเหตุสำคัญ คือ การที่ผู้ขับขี่ไม่ชำนาญเส้นทางซึ่งบางครั้งอาจส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุร้ายแรงจนถึงขั้นเสียชีวิต ข้อปฏิบัติที่ควรทำ คือ ควรศึกษาข้อมูลการเดินทางและตรวจสอบสภาพเส้นทางก่อนออกเดินทางทุกครั้ง เพื่อจะได้วางแผนการเดินทางได้อย่างถูกต้อง รวมถึงลดความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุได้

คนพิการทางการเคลื่อนไหวส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวโดยใช้รถส่วนตัว อาจเป็นเพราะว่าคนพิการทางการเคลื่อนไหวมีความยากลำบากในการเข้าถึงการบริการโดยสารสาธารณะที่ในปัจจุบันยังไม่ครอบคลุมกับกลุ่มคนพิการทางการเคลื่อนไหวเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปัทมาอง เส็งแดง (Pattamaon Sengdaeng, 2009) ที่ได้ศึกษาเรื่องการท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวในสังคมไทย พบว่าคนพิการพบกับความยากลำบากในการเดินทางท่องเที่ยว เพราะไม่สามารถเข้าถึงบริการขนส่งมวลชนสาธารณะ เช่น รถเมล์ รถไฟ รถโดยสารปรับอากาศ รถแท็กซี่หรือรถเช่า และเรือโดยสาร ดังนั้นผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการเดินทางโดยใช้รถส่วนตัวจึงมีความสะดวกสบายมากกว่า สามารถกำหนดเวลา และสถานที่ในการไปท่องเที่ยวได้ และมีความเป็นส่วนตัวในการเดินทาง แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับสถานะทางการเงินของคนพิการในการเลือกใช้จ่ายในการเดินทาง ซึ่งสอดคล้องกับ นิคม จารุมณี (Nikom Charumanee, 2001) ที่ได้กล่าวว่า การเดินทางของนักท่องเที่ยวที่นิยมใช้รถส่วนตัว เช่น รถยนต์ มีจุดเด่นอยู่หลายประการ ตัวอย่างเช่น สามารถยืดหยุ่นเวลาการเดินทางได้ตามต้องการ และมีความสะดวกในการที่จะหยุดขึ้นชมความงามระหว่างทาง และสามารถแวะใช้บริการจากธุรกิจต่าง ๆ ตลอดเส้นทางได้ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณา เพ็ร์ชดี (Kritsada Phetdee, 2007) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวโดยรถยนต์ส่วนตัวเพื่อการเดินทางภายในราชอาณาจักรไทย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีสาเหตุที่เลือกเดินทางท่องเที่ยวโดยรถส่วนตัว คือ มีความเป็นส่วนตัวในการเดินทาง

คนพิการทางการเคลื่อนไหวส่วนใหญ่ใช้บริการที่พักประเภทโรงแรม/รีสอร์ท ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ตูลา ไชยศิริโรจน์ (Tula Chaisirinroj, 2009) ที่ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมนักท่องเที่ยวของบุคลากรจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้บริการที่พักประเภทโรงแรม/รีสอร์ท อาจเป็นเพราะว่าโรงแรมและรีสอร์ท มีอยู่มากมายบริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีหลากหลายราคา ให้นักท่องเที่ยวเลือกใช้บริการ และหลาย ๆ แห่งมีบริการพิเศษเพิ่มเติมเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ต่างจากที่พักประเภทอื่น ซึ่งสอดคล้องกับ ศรีญญา วรากุลวิทย์ (Saranya Warakulwit, 2008) ที่กล่าวว่า ธุรกิจโรงแรมนอกจากให้บริการความสะดวกในเรื่องที่พักและอาหารแก่ผู้เข้าพักแล้ว ในปัจจุบันโรงแรมต่าง ๆ ยังพยายามเสนอบริการพิเศษอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น ซึ่งบริการต่าง ๆ ได้แก่ ห้องประชุม ห้องจัดงานเลี้ยง บริการรถรับ - ส่ง บริการจองตั๋วเครื่องบิน ห้องอาหารและร้านกาแฟ ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ธุรกิจบริการนำเที่ยว ไนต์คลับและคาราโอเกะ การนวดแผนโบราณ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น สระว่ายน้ำ ที่จอดรถ และศูนย์ออกกำลังกาย เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ มาสโลว์ (Maslow, 1943 cited in Chuchai Smithikrai, 2013)

ที่กล่าวถึงความต้องการด้านสรีระว่า เป็นความต้องการทางร่างกายของมนุษย์ซึ่งจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต ความต้องการเหล่านี้ ได้แก่ อากาศ น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย

คนพิการทางการเคลื่อนไหวส่วนใหญ่ไม่เลือกใช้บริการการท่องเที่ยวจากบริษัทนำเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับ ปราโมชน์ รอดจำรัส (Pramot Rodjumrus, 2010) ที่กล่าวว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวโดยนารถไปกันเองหรือเดินทางโดยการขนส่งสาธารณะ สาเหตุที่นักท่องเที่ยวไม่นิยมใช้บริการจากบริษัทนำเที่ยวเพราะเสียค่าใช้จ่ายสูงเมื่อเทียบกับรายได้ของนักท่องเที่ยวอาจเป็นเพราะว่า บริษัทนำเที่ยวในปัจจุบันมีราคาค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับรายได้ต่อเดือนของคนพิการทางการเคลื่อนไหว ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของคนพิการทางการเคลื่อนไหวที่พบว่า โดยส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 5,000 - 10,000 บาท และจากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับบริษัทนำเที่ยวมาพบว่า มีเพียง 2 บริษัท ที่ให้บริการแก่กลุ่มคนพิการ ได้แก่ บริษัท ช้างออนทัวร์ ที่จัดโปรแกรมท่องเที่ยวสำหรับคนพิการพิเศษขึ้นมาโดยไม่คิดกำไร และมีทีมงานคอยอำนวยความสะดวกแก่คนพิการ โดยทางบริษัทเปิดรับบริจาคจากคนทั่วไปและรวบรวมทุนทั้งหมด เพื่อจัดโปรแกรมท่องเที่ยวสำหรับคนพิการ (Chang on Tour, 2014) และบริษัท วีลแชร์ฮอไลด์ไทยแลนด์ เป็นรายแรกที่เน้นให้บริการแก่กลุ่มนักท่องเที่ยวคนพิการเป็นหลักแต่ลูกค้าส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวคนพิการชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย (Wheelchair Tours, 2014)

คนพิการทางการเคลื่อนไหวส่วนใหญ่เลือกกิจกรรมที่ทำให้ได้รับความรู้เพิ่มเติม อาจเป็นเพราะว่าการท่องเที่ยวนอกจากจะทำให้เกิดการพักผ่อนหย่อนใจ ได้ความสนุกเพลิดเพลินแล้ว ในแหล่งท่องเที่ยวหลาย ๆ แห่ง ก็มักจะแฝงไปด้วยการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เช่น มีการสาธิตการทำเทียนหอม และให้นักท่องเที่ยวทำตาม หรือในแหล่งท่องเที่ยวมีการแสดงภาพพร้อมคำบรรยายให้นักท่องเที่ยวได้มีกิจกรรมทัศนศึกษาเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม ซึ่งสอดคล้องกับ เทพประสิทธิ์ กุลธวัชชัย (Tepprasit Gulthawatvichai, 2011) ที่กล่าวว่า กิจกรรมท่องเที่ยวทัศนศึกษาเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ทำให้ได้พบสิ่งใหม่ช่วยให้มีโลกทัศน์กว้างไกล และกิจกรรมนันทนาการนั้นมีหลากหลายประเภท และทุกประเภทล้วนแล้วแต่ให้ความรู้เพิ่มเติมแก่นักท่องเที่ยว ตัวอย่างเช่น ศิลปหัตถกรรม เกมกีฬา การเดินป่า การท่องเที่ยวทัศนศึกษา การละคร งานอดิเรก ดนตรี และร้องเพลง กิจกรรมกลางแจ้ง/นอกเมือง และวรรณกรรม (อ่าน เขียน พูด) เป็นต้น (Sombat Karnjanakit, 2001) และแหล่งนันทนาการที่จะช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และช่วยดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยว ตัวอย่างเช่น อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ สวนสาธารณะ อุทยานประวัติศาสตร์ ธรรมชาติทางทะเลและหาดทราย สวนสัตว์ สวนสนุก สปา และพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น เป็นต้น (Kanit keawwichai, 2012)

คนพิการทางการเคลื่อนไหวส่วนใหญ่ไม่ใช้บริการส่งไปรษณีย์ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว อาจเป็นเพราะว่า ตู้ไปรษณีย์ส่วนใหญ่ไม่ได้ออกแบบมาเพื่อรองรับกับคนพิการทางการเคลื่อนไหวเพราะอยู่สูงเกินไป ซึ่งหากจะใช้บริการส่งไปรษณีย์อาจจะต้องให้ผู้อื่นช่วยเหลือ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความพิการที่พบว่า คนพิการทางการเคลื่อนไหวส่วนใหญ่ใช้เก้าอี้เข็นคนพิการเป็นอุปกรณ์ที่ช่วยในการเคลื่อนไหว ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งหมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร (Long - Lasting Changes) อันเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อม กระบวนการนี้อาจจัดได้ว่าเป็นผลมาจากการปรับตัว (Adaptation) เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ในสังคม (Suwaree Siwapate, 2006) ดังนั้น สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการของการบริการสาธารณะ เช่น ตู้ไปรษณีย์จะต้องมีช่องให้สอดจดหมาย มีความสูงในระดับ 90 - 120 ซม. (Ministry of Labor and Social Welfare, 2001) และอาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบัน

มีเทคโนโลยีการสื่อสารหลากหลายรูปแบบมากขึ้น เช่น จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ แฟกซ์ โทรศัพท์มือถือ แอปพลิเคชันต่าง ๆ เช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ เป็นต้น จึงทำให้การติดต่อสื่อสารเป็นเรื่องง่ายสำหรับคนพิการทางการเคลื่อนไหว

คนพิการทางการเคลื่อนไหวส่วนใหญ่มักจะไม่ใช้บริการโทรศัพท์สาธารณะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว อาจเป็นเพราะว่า ตู้โทรศัพท์สาธารณะทั่ว ๆ ไปในปัจจุบันผลิตมาโดยไม่ได้คำนึงถึงคนพิการทางการเคลื่อนไหว เนื่องจากอยู่สูงเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับ ประวิทย์ ลีสถาพรวงศา (Prawit leesatapornwongsa, 2010) ที่กล่าวว่า คนพิการได้เสนอให้ปรับปรุงบริการโทรคมนาคมของประเทศ คือ จัดหาตู้โทรศัพท์สาธารณะสำหรับผู้พิการ คนพิการจากการสำรวจคนไทยแปดพันคนทั่วประเทศพบว่า มีผู้พิการ 36% ใช้บริการโทรศัพท์สาธารณะ โดย 35% และ 33% ของผู้ให้บริการระบุว่า โทรศัพท์สาธารณะไม่เพียงพอและไม่สะดวก โดยเฉพาะสำหรับกลุ่มผู้พิการทางร่างกายและทางการได้ยิน สำหรับลักษณะของติดตั้งโทรศัพท์สาธารณะที่ถูกต้องจะต้องตั้งอยู่ในระดับสูงจากพื้น 70 ซม. และข้างใต้ให้มีที่ว่างให้เก้าอี้เข็นคนพิการสอดเข้าได้ (Ministry of Labor and Social Welfare, 2001) และสอดคล้องกับ วิลคอฟฟ์ และเอเบต (Wilkoﬀ and Abed, 1994) ที่กล่าวว่า คนพิการทางการเคลื่อนไหวจะสามารถใช้ประโยชน์จากโทรศัพท์สาธารณะได้ ก็ต้องติดตั้งให้อยู่ในระดับที่สามารถเข้าถึงได้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ คือ ภาครัฐควรกำหนดนโยบายที่มีการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนพิการ และปรับปรุงหรือพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สำหรับคนพิการอย่างจริงจังในทุก ๆ ด้าน และทั้งระบบ เช่น การคมนาคม แหล่งท่องเที่ยว อาคาร และสถานที่สาธารณะ เพื่อเปิดโอกาสให้คนพิการทางการเคลื่อนไหวได้มีโอกาสเข้าถึงสถานที่ต่าง ๆ เช่นเดียวกับคนทั่วไปได้ด้วยความสามารถของตนเอง และภาครัฐควรให้ความสำคัญในเรื่องของสิทธิมนุษยชนมากยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้มีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการให้ครอบคลุมทุกด้าน สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ควรให้ความสำคัญกับคนพิการทางการเคลื่อนไหว โดยสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด และให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของคนพิการ เพื่อเป็นการสนับสนุนการท่องเที่ยวให้กับคนทุกกลุ่มอย่างแท้จริง

สำหรับการวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยเสนอแนะว่า ควรทำการศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของคนพิการประเภทอื่น ๆ และในผู้สูงอายุ ควรทำการศึกษาในขอบเขตด้านพื้นที่จังหวัดอื่น ๆ เช่น จังหวัดในภาคเหนือ จังหวัดในภาคกลาง จังหวัดในภาคใต้ และจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นต้น และทำการศึกษาเกี่ยวกับสมาคมคนพิการอื่น ๆ ควรศึกษาเรื่องของแนวทางการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการทางการเคลื่อนไหวของแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ และควรมีการเปรียบเทียบพฤติกรรมการท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหว

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ประพัฒน์ ลักษณะพิสุทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความรู้ ให้คำแนะนำและคำปรึกษา ตลอดจนการช่วยเหลือและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของการวิจัยครั้งนี้เสมอมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณหัวหน้าองค์กรดังต่อไปนี้ สมาคมคนพิการกรุงเทพมหานคร สมาคมคนพิการผู้รักสามัคคี ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร (ไทย - ญี่ปุ่น) หมู่บ้านทหารผ่านศึกเกาหลี สมาคมคนพิการจังหวัดนนทบุรี สมาคมคนพิการปทุมธานี สมาคมคนพิการนครปฐม สมาคมคนพิการสมุทรสาคร

และสมาคมคนพิการสมุทรปราการ รวมถึงคนพิการทางการเคลื่อนไหวทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลของผู้วิจัยในครั้งนี้

References

- Anucha Mokkhawes. (2014). *Reccomendations of Department of Disaster Prevention and Mitigation: Searching for the route before departure, helping to reduce road accidents*. Retrieved from <http://www.thaipr.net/general/173606>
- Buhalis, D. (2000). Marketing the competitive destination of the future. *Tourism Management*, 21, 97-116.
- Chang on Tour. (2014). *Tourism for people with disabilities*. Retrieved from <http://www.Changontour.com/disabilities.html>
- Chantouch Wannathanom. (2009). *Tourism industry*. Bangkok: Samlada.
- Chuchai Smithikrai. (2013). *Consumer Behavior*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Kanit keawwichai. (2012). Cultural Trends: Recreation resources as learning resources to attract tourists. *Journal of Cultural Approach*, 13(24).
- Kritsada Phetdee. (2007). *A study of travel behavior by private cars for traveling in Kingdom of Thailand* (Master's thesis), Chulalongkorn University.
- Kritsana Lalai. (2013). *Thought Leadership Interviews: Kritsana Lalai [Video file]*. Retrieved from <http://www.youtube.com/watch?v=X1ymFeEtXAg>
- Ministry of Labor and Social Welfare. (2001). *Regulations of the Committee for Rehabilitation of the Disability Regarding standards, equipment or facilities for the disabled, 2001*. Retrieved from <http://dl.parliament.go.th/backoffice/viewer2300/web/viewer.php>
- National Office for Empowerment of Persons with Disabilities. (2014). *The situation of the disabled*. Retrieved from <http://dep.go.th/Content/View/4232/1>
- Nikom Charumanee. (2001). *Tourism and Management: Tourism industry* (2nd ed.). Bangkok: Odeon Store.
- Pattamaon Sengdaeng. (2009). *Traveling of physically disabled in Thailand* (Master's thesis). Silpakorn University.
- Pramot Rodjumrus. (2010). *Tourist Behavior* (2nd ed.). Bangkok: Ramkhamhaeng University Press.
- Prawit leesatapornwongsa. (2010). *People with disabilities claim about telecommunications: Less convenience and expensive equipment*. Retrieved from <http://www.bangkokbiznews.com/home/detail>
- Saranya Warakulwit. (2008). *Orientation to Tourism Industry* (4th ed.). Bangkok: Samlada.
- Seri Wongmontha. (1999). *The Analysis of Consumer Behavior*. Bangkok: Theera Film & Scitex.
- Sombat Karnjanakit. (2001). *Recreation & Tourism Industry*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.

- Sophon Chimjinda. (2010). *Walk with Wheelchair Users*. Bangkok: More of Life.
- Suwaree Siwapate. (2006). *General Psychology*. Bangkok: Odeon Store.
- Tepprasit Gulthawatvichai. (2011). *Recreation*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Tula Chaisirinroj. (2009). *Tourism behavior of Chulalongkorn University personnel* (Master's thesis), Chulalongkorn University.
- Wheelchair Tours. (2014). *Package Tours for disabled people*. Retrieved from <http://www.wheelchairtours.com>
- Wilkoff W. L. & Abed L. W. (1994). *Practicing Universal Design*. New York: International Thomson Publishing.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.). New York: Harper & Row.

Received: April, 8, 2020

Revised: May, 5, 2020

Accept: May, 11, 2020

The page features a decorative border at the top and bottom. The border consists of a light blue wavy band. Within this band are several icons of sports equipment: a football, a baseball, a basketball, a volleyball, and a tennis racket. The central area of the page is white.

Academic Journal of Thailand National Sports University